

Sport- en beweegnota 2021-2025

‘Een leven lang gezond, vitaal en actief!’

gemeente **Overbetuwe**

Voorwoord

Begin 2020 is in Overbetuwe het Lokale Sportakkoord gesloten. Een akkoord waar veel partijen uit sport, zorg, onderwijs en maatschappelijke organisaties hun handtekening hebben gezet. Als college zijn wij er trots op dat zoveel partijen zich willen inzetten om zoveel mogelijk mensen in beweging te krijgen en te laten genieten van sport. Voor de gemeente was dit akkoord het startsein om ons beleid opnieuw vorm te geven langs dezelfde thema's als uit het sportakkoord. Het maakt duidelijk dat sportbeleid meer vraagt dan alleen goede accommodaties.

De Corona-maatregelen maakten ook zichtbaar dat veel mensen er veel voor over hebben om te sporten en bewegen. Veldjes, wandel- en fietsroutes. De openbare ruimte is veel gebruikt, vaak op creatieve manieren. Toch zagen ook veel mensen hun wekelijkse sport- en beweegmomenten in het water vallen door de sluiting van onze sportvoorzieningen. Wij hopen dat velen dit weer oppakken wanneer deze weer open zijn en volledig gebruikt mogen worden.

Sport en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Sommige doelgroepen hebben een extra zetje nodig. Daarom geven we de komende periode extra aandacht aan jeugd, ouderen en mensen met een beperking. Ook inwoners met een laag inkomen willen we steunen bij het vinden van een passende sport om blijvend in beweging te blijven. Bovendien is sport en bewegen niet alleen leuk maar zorgt het ook voor een actieve en gezonde leefstijl en sociale contacten. Overbetuwe Beweegt is hierbij onze belangrijkste uitvoeringspartner. Een mooie samenwerking van lokale partijen en breed gewaardeerd om hun activiteiten en ondersteuning door kennis en informatie.

Wij zien dat veel sportverenigingen, onderwijsorganisaties, partijen in de zorg en maatschappelijke organisaties zich inzetten voor een sportief Overbetuwe. Niet alleen omdat dit onderdeel is van hun taken of om meer leden te werven voor hun vereniging. Ook vanuit het belang dat veel mensen zien om zich in te zetten voor onze samenleving.

Wij hopen dat deze nota een bijdrage kan leveren om iedereen plezier in sport en bewegen te geven.

Namens het hele college een sportieve groet!

Wijnte Hol
Wethouder Sport

Samenvatting

Dit sport- en beweegbeleid is erop gericht om alle inwoners van Overbetuwe plezier te bieden in sport en bewegen. Nu en in de toekomst. Ongehinderd, laagdrempelig, betaalbaar en in een veilige en gezonde omgeving.

De aanleiding om tot komen tot nieuw sport- en beweegbeleid komt mede voort vanuit de totstandkoming van Lokale Sportakkoord. Op 31 januari 2020 sloot de gemeente Overbetuwe met meer dan 80 lokale organisaties de handen ineen ten behoeve van het bevorderen van een sportieve en actieve gezonde leefstijl. De ambities vanuit dit akkoord zijn vertaald naar een nota van uitgangspunten die door de gemeenteraad in april 2020 zijn vastgesteld. Deze uitgangspunten vormen de basis van deze sport- en beweegnota.

Niet alleen het sportbeleid verandert. De sport, de sporter, de maatschappij en de rol die een gemeente hierin speelt wijzigt. Een landelijke trend is dat het sportverenigingsleven onder druk is komen te staan door een toenemende populariteit van individueel sporten. Zo neemt het aantal mensen dat sport in een sportschool of in de openbare ruimte toe. Uit onderzoek van het Mulier Instituut (gepubliceerd in november 2020) blijkt dat de landelijk getroffen Coronamaatregelen dit nog extra hebben gestimuleerd. Op lokaal niveau heeft dit geleid tot dat de openbare ruimte onze belangrijkste sportfaciliteit is geworden. Een andere landelijke ontwikkeling is dat ouderen steeds langer actief bezig blijven, terwijl de motorische vaardigheden van kinderen afnemen. Kinderen bewegen minder en spelen minder buiten.

Om in te spelen op die veranderingen zetten wij via het sport- en beweegbeleid in om mensen in verbinding te brengen en hen in staat te stellen (beter) mee te doen in de samenleving. Een rol van de gemeente is om te faciliteren in voldoende sport- en beweegfaciliteiten (binnen en buiten) met een goede kwaliteit. Als een inwoner van Overbetuwe, ongeacht zijn of haar achtergrond, georganiseerd of ongeorganiseerd wil sporten dan maken wij dit in een beweegvriendelijke openbare ruimte mogelijk. Andere gemeentelijke rollen in de uitvoering van het sport- en beweegbeleid zijn, op basis van de gemeentelijke visie op de interactie met de samenleving (2020), samenwerken en ondersteunen. De gemeente werkt samen met de vele sport- en beweegaanbieders, onderwijs- en zorgorganisaties en commerciële sport- en beweegaanbieders. De rol van ondersteunen is voornamelijk weggelegd bij Overbetuwe Beweegt. Zij ondersteunt bijvoorbeeld sportverenigingen bij hun dagelijkse taken met deskundigheidsbevordering, bemiddeling en informatie.

Het sport- en beweegbeleid is uitgewerkt via de vier thema's van het Lokale Sportakkoord.

Iedereen doet mee

De acties binnen dit thema zijn erop gericht om sport en bewegen toegankelijk te maken en houden voor iedereen en het stimuleren van ieders gezondheid. Bewegen zorgt ervoor dat mensen minder afhankelijk worden van zorg. Bovendien bevordert het de zelfredzaamheid en het zelfstandig en veilig ouder worden van mensen. Daarom maken we mensen bewust van de preventieve werking van een actieve en gezonde leefstijl. Speciale aandacht gaat uit naar kwetsbare doelgroepen zoals ouderen, mensen met een beperking en minima.

Sportieve en gezonde jeugd

De acties binnen dit thema zijn erop gericht om de sport- en beweegdeelname van kinderen te vergroten en verbeteren. Wij zetten ons in op het activeren van gezonde voeding en een actieve leefstijl. Dit doen wij onder andere via de JOGG-aanpak, die in Overbetuwe is geïntegreerd binnen Overbetuwe Beweegt. We sluiten aan op het bestaande aanbod dat er is en een betere benutting van het lokale netwerk door met onderwijs, kinderopvang, peutercentra, sport- en beweegaanbieders, Overbetuwe Beweegt en andere partners samen te werken.

Vitale sport- en beweegaanbieders

De acties binnen dit thema zijn er op gericht om de sport- en beweegaanbieders in Overbetuwe vitaal en toekomstbestendig te maken en houden. Een vitale sport- en beweegaanbieder heeft voldoende organisatiekracht om de vereniging te runnen. Daarnaast bezit zij een maatschappelijke oriëntatie om een rol in de samenleving te vervullen.

Duurzame sport- infrastructuur

De acties binnen dit thema zijn er op gericht om onze sportaccommodaties open, toegankelijk, duurzaam, betaalbaar en multifunctioneel te maken en houden. Het gaat niet alleen om sportvelden, sporthallen en clubhuizen, maar ook om de openbare ruimte. Overbetuwe beschikt over een groene omgeving die we beter willen ontsluiten voor recreatief en sportief gebruik.

Een belangrijke set indicatoren om de vitaliteit van onze inwoners te meten komt uit de rapportages van de GGD. Voor jeugd rapporteert de GGD jaarlijks en voor volwassenen en ouderen eens in de vier jaar. Onder andere over het percentage dat voldoet aan de beweegrichtlijn. Dit percentage zegt iets over het maatschappelijk effect van ons sport- en beweegbeleid. Dit zegt alleen niet alles over de resultaten van onze inspanningen. Daarom gaan wij deelnemen aan de Monitor Sport en Gemeenten van de Vereniging Sport en Gemeenten. Hiervan is het voordeel dat we het sport- en beweegklimaat in Overbetuwe kunnen vergelijken met andere gemeenten.

In de programmabegroting 2021 zijn bij het programma Cultuur, Sport en Recreatie twee hoofdkostenplaatsen opgenomen. Sportbeleid en activering en Sportaccommodaties. Voor sportbeleid en activering is in totaal € 477.459,- opgenomen. Voor sportaccommodaties is dit netto (dus na aftrek van huurinkomsten) € 1.611.796,-.

Vanuit de acties in de beleidsnota zijn er enkelen die extra budget vragen zoals de omvorming naar meer vitale sportparken en een onderzoek naar binnensportaccommodaties. Gezien de financiële situatie van de gemeente op het moment van het opstellen van dit beleid is het niet realistisch op korte termijn hiervoor geld vrij te maken. Zeker niet wanneer hier geen vastomlijnd plan voor gereed is. Dit zullen we daarom eerst ontwikkelen voordat hiervoor een voorstel gedaan kan worden.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Inhoudsopgave	5
Inleiding	6
1. Sport en bewegen in Overbetuwe	8
1.1 Hoe staan we in de startblokken?	8
1.2 Landelijke trends en ontwikkelingen	9
1.3 Onze visie op sport en bewegen	10
2. Iedereen doet mee	12
3. Sportieve en gezonde jeugd	18
4. Vitale sport- en beweegaanbieders	21
5. Duurzame sportinfrastructuur	24
5.1 Tarieven	25
5.2 Binnensportaccommodaties	25
5.3 Buitensportaccommodaties	26
5.4 Vitale Sportparken	27
5.5 Duurzaamheid	28
5.6 Openbare Ruimte	29
6. Wat mag het kosten?	31
7. Uitvoering en evaluatie	33
Bijlage 1: Waarde van sport en bewegen in Overbetuwe	
Bijlage 2: Rapportage Vitale sportparken Overbetuwe	
Bijlage 3: Jaarverslag Overbetuwe Beweegt 2020	
Bijlage 4: Plan van aanpak JOGG 2021-2023	

De bijlagen zijn apart meegestuurd met de sportnota 2021-2025

Inleiding

Wij gunnen alle inwoners van Overbetuwe een gelukkig en gezond leven. Iedereen moet de mogelijkheid hebben om te kunnen sporten en bewegen. Ieder op zijn of haar eigen niveau en wat op dat moment past in iemands leven. Dat kan presteren, genieten of ontspannen zijn maar ook ontmoeten, gezelligheid, uitdaging of gezondheid.

Op 31 januari 2020 sloot de gemeente Overbetuwe samen met meer dan 80 partners een Lokaal Sportakkoord. In navolging op het Nationaal Sportakkoord is het sportakkoord in Overbetuwe ontwikkeld met sport- en beweegaanbieders, onderwijs, zorg en welzijn, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit Overbetuwe. Allemaal droegen zij bij aan de totstandkoming van het sportakkoord. Samen formuleerden ze ambities, aansluitend op de lokale behoeften en vraagstukken, die we samen oppakken. De ambities zijn uitgewerkt in concrete acties waar een of meerdere partners mee aan de slag gaan.

De gemeente Overbetuwe vertaalt deze ambities en acties naar gemeentelijk beleid. Dit beleid is vormgegeven langs de thema's van het sportakkoord. Dit zijn:

1. Iedereen doet mee;
2. Sportieve en gezonde jeugd;
3. Vitale en sterke sport- en beweegaanbieders;
4. Duurzame sportinfrastructuur.

Ieder thema kent uitgangspunten, die in april 2020 door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Dit was de eerste stap op weg naar nieuw sport- en beweegbeleid. Deze uitgangspunten zijn in de loop van 2020 en begin 2021 uitgewerkt en ingevuld naar beleid en concrete maatregelen en de daarbij horende inzet van middelen en (personele) inzet. Dit in samenhang met andere beleidsthema's en in samenspraak met de partners.

Deze beleidsnota omvat de periode van 2021 tot 2025. Aan visie en gewenste maatschappelijke effecten zit geen vooraf bepaalde houdbaarheid. In deze nota werken wij met concrete doelen en acties. Hierdoor is het ook nodig om een periode af te spreken waarbinnen wij deze doelen willen behalen. De beleidsindicatoren van de GGD omvatten

een periode van vier jaar. Rapportages over 2020 komen einde 2021 beschikbaar. Over de gegevens van 2024 kunnen wij in 2025 beschikken. Vandaar dat wij in deze nota kiezen voor een tijdsspanne van vier jaar.

Leeswijzer

De inleiding van de sportnota wordt opgevolgd met informatie over gemeentelijk en regionaal (sport-)beleid, met bijbehorende doelen en indicatoren. Vervolgens is een terugblik te vinden op de vorige beleidsperiode en gaan we dieper in op landelijke trends en ontwikkelingen in de sport. De vier thema's, die centraal staan in het nieuwe sportbeleid, zijn te vinden in de hoofdstukken 5 tot en met 8. Per thema zijn de uitdagingen en ambities verwoord. In de paragrafen 'Wat willen we bereiken?' en 'wat gaan we daarvoor doen?' zijn per thema de doelen concreet gemaakt en acties uiteengezet waarmee wij deze doelen willen bereiken. Bij ieder thema geven wij enkele aansprekende praktijkvoorbeelden waar wij nu al aan werken.

In het digitale document werken wij op verschillende plekken met verwijzingen naar andere documenten en websites. Deze hyperlinks werken uiteraard niet in een papieren versie. Daarom zijn ook QR-codes opgenomen in het document. Met een QR-scanner op een smartphone (of direct via de camera op nieuwere modellen) kunt u deze documenten lezen en websites bezoeken. Dit is aanvullende, geen noodzakelijke informatie voor een juist begrip van de beleidsnota.

Afbakening

Wij werken integraal. Sport en bewegen verbinden met lokale partijen uit zorg, sport, onderwijs, bedrijfsleven, welzijn en meer is vanzelfsprekend. In de sportnota worden de verbanden gelegd. Echter, regelen we niet al het beleid. Zo verwijzen wij naar het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte waarin gezondheid een thema is maar vullen wij dit niet volledig in via de sportnota. Het sport- en beweegbeleid kent raakvlakken met het speelbeleid. Zeker de laatste jaren ontstond het inzicht dat sporten en bewegen niet alleen in sporthallen en op sportcomplexen gebeurt maar steeds meer in de openbare ruimte. Tegelijkertijd is er vanuit speelbeleid, naast de kern- en buurtplekken voor sporten en spelen, steeds meer aandacht voor een veilige en speelvriendelijke openbare ruimte.

1. Sport en bewegen in Overbetuwe

Voordat we onze visie op sport en bewegen kenbaar maken, maken we eerst inzichtelijk hoe we in de startblokken staan en hoe de sportnota aansluiting vindt tot het coalitieakkoord en relevante beleidsnota's uit onder andere het sociaal- en fysiek domein.

1.1 Hoe staan we in de startblokken?

Terugblik vorige beleidsperiode

De vorige beleidsperiode is geëvalueerd en vastgesteld. In de evaluatie zijn enkele aandachtspunten en aanbevelingen voor de komende periode benoemd. In willekeurige volgorde zijn dit:

Versterken van de lokale infrastructuur met een focus op sportverenigingen en relevante maatschappelijke instellingen op de thema's sport, bewegen en gezondheid.

- Verduurzamen van Overbetuwe Beweegt als beleidsuitvoeringspartner van de gemeente.
- Versterken van de organisatorische, doelmatige en financiële aspecten van Overbetuwe Beweegt.
- Inzetten van sport- en beweegactiviteiten ter realisering van doelstellingen uit het sociaal domein van de gemeente. Benutten van de (maatschappelijke) kracht van sport en bewegen.
- Inrichten van een instrument om de beleidseffecten te monitoren en hierop te kunnen bijsturen.

Deze aanbevelingen vertalen wij naar de ambities die wij nastreven en vinden hun plek in deze sport- en beweegnota.

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 'Overbetuwe in bloei – een dijk van een gemeente' staat de afspraak om een sportnota op te stellen. Hieronder staan enkele passages uit dit akkoord met daarbij ook de plek waar deze vertaald zijn naar beleid.

"Inwoners van onze gemeente moeten ook op jonge en oudere leeftijd gebruik kunnen maken van voorzieningen op het gebied van sport (breedtesport), ook wanneer zij een beperking hebben. Wie dat door financiële omstandigheden niet kan, moet een beroep kunnen doen op de gemeente voor ondersteuning."

Dit is verwerkt bij het thema 'Iedereen doet mee'.

“Ons doel is dat alle inwoners en vooral jongeren laagdrempelig toegang hebben tot sport. Wij gaan onderzoeken hoe we dit met beleid op het gebied van noodzakelijke randvoorwaarden (subsidies, tarieven en accommodaties) verder kunnen bevorderen, en hoe we deze randvoorwaarden verder kunnen harmoniseren.”

Dit komt terug bij zowel het thema ‘duurzame infrastructuur’ en bij het thema ‘sportieve en gezonde jeugd’.

Relevante beleidsnota's

Veel uitgangspunten van het sportbeleid komen vanuit andere beleidsvelden. Onderstaande visies en nota's vormen voor een deel de basis van het sportbeleid. Andersom zal het sportbeleid ook bijdragen aan de doelen uit deze beleidsstukken.

Nota Visie op Vastgoed (2018) In deze visie is beschreven hoe wij onze (vastgoed) objecten inzetten voor de beleidsdoelstellingen op maatschappelijk gebied.

Omgevingsvisie (2019) Door kwalitatief groen in de kernen te behouden en toe te voegen, werken we aan meer klimaatbestendige dorpen en verbeteren we de leefomgeving en de natuurlijke diversiteit. Ook proberen we met een andere inrichting van de ruimte gezond gedrag te bevorderen en bij te dragen aan een betere leefkwaliteit.

Routekaart Duurzaam Overbetuwe (2017) Dit vormt de basis voor het verduurzamen van ons eigen vastgoed en het ondersteunen van verenigingen met eigen accommodaties bij het verduurzamen. De herijking naar een routekaart 2.0 vindt in 2021 plaats.

Duurzame Meerjaren Onderhoudsplannen (2019) Hierin is beschreven hoe en wanneer wij onze accommodaties verduurzamen.

Beleidsplan Sociaal Domein (2020) Een sterke sociale basis, kwaliteit van leven van onze inwoners, voldoende mogelijkheden om talenten te ontwikkelen en een leefbare en inclusieve samenleving.

Interactievisie (2020) Elke situatie vraagt om een andere benadering qua samenwerking en afstemming. Om hierbij te helpen is vanuit de visie een interactiewijzer ontwikkeld.

Lokaal preventieakkoord (2021) In navolging van het nationaal preventieakkoord gaan wij ook lokaal een preventieakkoord sluiten met (maatschappelijke) partners op het gebied van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik.

Bovendien, sluiten we waar mogelijk aan bij regionale beleidsontwikkelingen ten behoeve van sport en bewegen.

Gelders Sportakkoord 2.0 en regionale ambtelijke verkenning

In februari 2021 presenteerde de provincie Gelderland haar [nieuwe sportakkoord](#). De provincie Gelderland was in 2017 de eerste provincie met een sportakkoord. Het huidige akkoord volgt de thema's van het Nationaal Sportakkoord en richt zich minder op topsportevenementen en meer op lokale samenwerking. Wij zien hierin veel acties die aansluiten bij onze ambities en plannen. Daarom ondersteunt Overbetuwe het Gelders Sportakkoord. Met regionale partners delen wij kennis en ervaringen met elkaar en maken wij gebruik van elkaars netwerk.

Vanuit de verschillende lokale akkoorden bekijken wij met gemeenten Lingewaard, Arnhem en Nijmegen waar kansen liggen om acties samen op te pakken. Daartoe is een verkenning uitgevoerd om gedeelde ambities en prioriteiten naast elkaar te leggen. De eerste vraagstukken waarmee wij aan de slag willen zijn bovenlokale accommodatievraagstukken en samenwerken aan een beweegvriendelijke buitenruimte.

1.2 Landelijke trends en ontwikkelingen

Bij de thema's in deze beleidsnota staan de belangrijkste uitdagingen waar we in Overbetuwe rekening mee moeten houden. Online is veel te vinden. Naar sport, bewegen en gezondheid is veel onderzoek gedaan. Onder ander op de site van Kenniscentrum Sport en Bewegen zijn [per thema de belangrijkste trends](#) beschreven. Via de QR code is deze site ook te bezoeken.

Ook via de site van [sportenenbewegenincijfers.nl](#) is informatie beschikbaar over de huidige maatschappelijke trends en ontwikkelingen, die invloed hebben op sport. In het kort komt het hierop neer:

- Het verenigingsleven staat onder druk. Steeds meer mensen sporten individueel. Waar kinderen en jongeren nog wel vaak lid zijn van een vereniging sporten volwassenen en ouderen vaker individueel.
- Ongeorganiseerd sporten en bewegen in de openbare ruimte neemt toe. Hardlopen, boot-

campen, fietsen en wandelen zijn populair. Ook fitness in de buitenlucht wint aan populariteit. Met behulp van apps houden steeds meer mensen hun vorderingen bij.

- Het aantal vrijwilligers in de sport is hoog ten opzichte van andere sectoren. Toch zijn minder mensen bereid om zich langdurig te verbinden aan een klus. Flexibiliteit in vrijwilligerswerk is steeds belangrijker.
- De motorische vaardigheden van kinderen neemt af. Mede door gamen en sociale media bewegen kinderen minder en spelen zij minder buiten.
- Toch, zien wij ook een toename van het gebruik van technologie en apps voor kinderen en jongeren om bewegen in de openbare ruimte te stimuleren. Een bekend voorbeeld hiervan is Pokémon Go.
- Sportdeelname blijft ongeveer gelijk. Een gezonde leefstijl wint aan belangrijkheid. Vooral ouderen zullen langer actief blijven dan de vorige generatie. Sporten en bewegen om gezond te blijven is een steeds belangrijker reden.

Door de coronapandemie is het sport- en beweeggedrag van kinderen en volwassenen afgenomen. Sporten en bewegen in de buitenruimte heeft door de sluiting van binnensportaccommodaties en fitnesscentra een flinke boost gekregen. Het Mulier instituut heeft hier [onderzoek](#) naar gedaan. Of die ontwikkeling zich voortzet nadat de beperkingen zijn opgeheven moet nog blijken.

Met de uitvoering van ons sportbeleid spelen wij via Overbetuwe Beweegt in op deze ontwikkelingen. Zo ondersteunen wij verenigingen en zetten wij vooral in op doelgroepen die minder sporten en bewegen. Wij stimuleren een beweegvriendelijke openbare ruimte en dragen zorg voor toekomstbestendige accommodaties.

1.3 Onze visie op sport en bewegen

Met het sport- en beweegbeleid willen we bereiken dat iedereen plezier in sport en bewegen kan hebben. Nu en in de toekomst. Ongehinderd, laagdrempelig, betaalbaar, in een veilige en gezonde omgeving. Een leven lang. Als sporter, vrijwilliger of toeschouwer. En ieder op zijn of haar eigen niveau.

Sport- en beweegbeleid als middel

De gemeente benut de kracht van sport en bewegen om maatschappelijke doelen te realiseren. Deze zijn onder andere benoemd in het beleidsplan Sociaal Domein.

Inwoners voelen zich vitaal, iedereen telt en doet mee – via het sport- en beweegbeleid leveren wij een bijdrage aan

de vitaliteit van onze inwoners. Sporten en bewegen zorgt voor verbinding tussen mensen en stelt hen in staat (beter) te participeren in de samenleving.

Inwoners (vooral jeugd) hebben mogelijkheden zichzelf te ontwikkelen – Kinderen en jongeren groeien gezond op en sport- en beweegprogramma's zijn kernwaarden bij de ontwikkeling van alle inwoners.

Sport- en beweegbeleid als doel

Sportfaciliteiten zijn open, toegankelijk en betaalbaar. De gemeente heeft voldoende sport- en beweegfaciliteiten van goede kwaliteit. Zowel voor binnen als buitensport en zowel voor georganiseerde sporten in verenigingsverband als individueel en ongeorganiseerd. Vooral voor de laatste categorie is een beweegvriendelijke openbare buitenruimte van belang. Vanuit het sport- en beweegbeleid dragen wij bij aan het faciliteren van bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (BOSS) in de gehele openbare ruimte, één van de pijlers van het nieuwe speelbeleid.

Achtergrondinformatie

Waarom zetten we sport in als doel en middel om maatschappelijke waarde te creëren?

De kracht van sport en bewegen is uitgebreid wetenschappelijk onderzocht. Het zorgt behalve voor een betere gezondheid ook voor meer zelfvertrouwen, sociale netwerken en een lager ziekteverzuim. Dit is geïllustreerd in het [Human Capital Model van Bailey](#) e.a. (2013) waarin in totaal 79 effecten van sport en bewegen worden benoemd. Hiervan worden de effecten ingedeeld op basis van zes kernwaarden: fysieke waarde, emotionele waarde, sociale waarde, persoonlijke waarde, intellectuele waarde en financiële waarde. Sport- en beweegbeleid is daarmee een nuttig instrument om maatschappelijk effect te sorteren.

Ook de sociaaleconomische waarde van sport en bewegen is onderzocht door het Kenniscentrum Sport en Bewegen. Hierbij is onderzocht wat de baten zijn wanneer 10% meer mensen voldoet aan de beweegnorm. Hoewel bij de berekening wel kanttekeningen zijn geplaatst door het Kenniscentrum zelf toont het aan dat investeren in sport en bewegen maatschappelijk loont. Het Kenniscentrum veronderstelt dat de maatschappelijke baten ongeveer 2,5 keer hoger zijn dan de kosten. Deze baten komen op verschillende manieren tot uiting; minder ziekteverzuim en hogere levensverwachting, minder schooluitval en lagere zorgkosten. De berekening voor Overbetuwe is te vinden in bijlage 1 'Waarde van sport en bewegen in Overbetuwe'.

2. Iedereen doet mee

Ambitie

Door samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en sport- en beweegaanbieders is er een match te maken tussen de wensen en behoeften van (inactieve) inwoners en sport- en beweegaanbod. Het aanbod passen wij aan en stemmen wij af op de behoeften van de inwoners. Hierdoor gaan inwoners meer sporten en bewegen en bevorderen wij de publieke gezondheid en burgerparticipatie.

Sporten en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Zeker voor kwetsbare doelgroepen als ouderen, mensen met een beperking of mensen met een gezondheidsachterstand. We maken sporten en bewegen toegankelijk voor iedereen en stimuleren gezondheid. Bewegen zorgt ervoor dat mensen minder afhankelijk worden van zorg. Bovendien bevordert het de zelfredzaamheid en het zelfstandig en veilig ouder worden van mensen. Daarom maken we mensen bewust van de preventieve werking van een actieve en gezonde leefstijl.

Uitdaging

Sport en bewegen moet toegankelijk zijn voor iedereen. Zeker ook voor kwetsbare doelgroepen als ouderen, mensen met een beperking, minima, statushouders, laaggeletterden en mensen met een gezondheidsachterstand. In Overbetuwe is een divers sport- en beweegaanbod. In iedere kern worden verschillende sport- en beweegactiviteiten georganiseerd. Een meerderheid van de inwoners (53%) maakt wekelijks gebruik van dit aanbod. Dit percentage is hoger dan het landelijke gemiddelde (51%). Daarnaast voldoet 51% van de inwoners van Overbetuwe aan de beweegrichtlijn (landelijk 52%). Het is nog niet vanzelfsprekend dat iedereen mee kan doen. We zijn van mening dat dit anders kan en moet.

De komende jaren verwachten we een bevolkingsgroei in Overbetuwe. Er is sprake van een ontgroening en vergrijzing (bron: Woonagenda Overbetuwe). Het is een uitdaging om het groeiend aantal ouderen in beweging te houden of te krijgen. Daarnaast voorzien we een stijging van het aantal eenzame ouderen.

De tweede uitdaging is het reduceren van eenzaamheid door middel van sport. Eén op de vijf inwoners van de gemeente Overbetuwe geeft aan zich wel eens eenzaam te voelen. Onder 75-plussers komt eenzaamheid vaker voor dan gemiddeld. Ook onder jongeren (18 tot 30 jaar) komt eenzaamheid meer voor dan gemiddeld. Dat geldt ook voor mensen die één of meer problemen ervaren in het dagelijks leven (bron: dorpsprofielen Overbetuwe 2019). Sport en bewegen zetten wij in als middel tegen eenzaamheid.

Kinderburgemeester Julia

“Ik vind het belangrijk dat alle kinderen en jongeren in de regio kunnen sporten en bewegen. Sporten en bewegen is gezond maar is niet voor iedereen betaalbaar. Daarom is het fijn dat gemeente en verschillende andere organisaties hierbij helpen. Ik ben dan ook erg blij met de dingen die de gemeente wil bereiken. Laten we proberen om alle goede initiatieven bij elkaar te brengen en bekend te maken bij kinderen en jongeren. Mijn wens is dan ook dat samen met de gemeente zoveel mogelijk organisaties en sportverenigingen hun krachten bundelen en dat we alle kinderen en jongeren aan het sporten krijgen.”

Wat willen we bereiken?

- Sport en bewegen moet voor iedereen mogelijk zijn, ongeacht leeftijd, achtergrond, lichamelijke of geestelijke beperking. Wanneer iemand een financiële drempel heeft om te kunnen sporten, biedt de gemeente de Meedoenregeling¹.
- Wij bevorderen sportdeelname en integratie van mensen met een beperking en/of chronische aandoening via het sportloket 'Uniek Sporten' als partner van Overbetuwe Beweegt.
- Het gemeentelijk beleid biedt maatregelen die alle inwoners in meer of mindere mate stimuleert tot een actieve en gezonde leefstijl. Inwonersgroepen met een achterblijvende sportdeelname of overmatig lichaamsgewicht krijgen extra aandacht.
- De gemeente Overbetuwe biedt ruimte voor een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegevenementen die een bijdrage leveren aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de tabellen zijn bovenstaande doelen meer SMART² gemaakt (tijdgebonden door de beleidsperiode tot 2025) en benoemen wij de acties die wij gaan uitvoeren om deze doelen te bereiken.

¹ Voor huishoudens met een inkomen lager dan 120% van de bijstandsnorm is er de Meedoenregeling. Via een puntensysteem kunnen huishoudens zelf lidmaatschappen, uitjes of activiteiten uitkiezen.

² Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

Sport en bewegen moet voor iedereen mogelijk zijn, ongeacht leeftijd, achtergrond, lichamelijke of geestelijke beperking. Wanneer iemand een financiële drempel heeft om te kunnen sporten, biedt de gemeente de Meedoenregeling.

Doel	Actie	Doelgroepen
Minimaal 20 sport- en beweegaanbieders en maatschappelijke organisaties werken samen en vergroten hun kennis om sport en bewegen voor meer kwetsbare inwoners mogelijk te maken.	Er is een werkgroep 'Iedereen Doet Mee' opgestart vanuit het Lokale Sportakkoord waarbij met elkaar bepaald wordt wat er nodig is om kwetsbare groepen in beweging te krijgen en houden. Er heeft begeleiding en kennisdeling plaatsgevonden vanuit zorg- en welzijnsprofessionals aan sport- en beweegaanbieders over (on)mogelijkheden van kwetsbare inwoners. Er heeft deskundigheidsbevordering, scholing van (technisch) kader en begeleiding plaatsgevonden voor vrijwilligers om te leren omgaan met het begeleiden van kwetsbare doelgroepen via cursussen, opleidingen en trajectbegeleiding.	Ouderen. Jongeren en volwassenen met een lichamelijke beperking. Jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking.
Alle (gemeentelijke) binnen- en buitensport accommodaties zijn toegankelijk voor mensen met een beperking.	Alle binnen- en buitensportaccommodaties in de gemeente zijn getoetst aan de hand van de criteria van het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid (minimaal brons). Praktische verbeteradviezen zijn waar mogelijk doorgevoerd.	Jongeren en volwassenen met een lichamelijke beperking.
Kwetsbare doelgroepen zijn bekend met financiële regelingen en vervoersmogelijkheden.	De financiële mogelijkheden in de gemeente Overbetuwe zijn zichtbaar, toegankelijk en praktisch gemaakt. Communicatie verloopt via het platform van Overbetuwe Beweegt en via partners die ook de koppeling maken met schuldhelpverlening. 'Vervoersinitiatieven' en onderzoeken van mogelijke uitbreiding (haal- en brengservice) op het gebied van sport zijn gebundeld en bekend gemaakt.	Jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking. Jongeren en volwassenen met een lichamelijke beperking.
Minimaal 75% van de sport- en beweegaanbieders participeren in de Meedoenregeling (huidig 47%) zodat mensen die hiervoor in aanmerking komen, hun punten kunnen inzetten voor het financieren van de contributie.	Alle sport- en beweegaanbieders benaderen wij actief om zich aan te sluiten bij de Meedoenregeling,	(Kinderen van) huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm.

Wij bevorderen sportdeelname en integratie van mensen met een beperking en/of chronische aandoening via het sportloket 'Uniek Sporten' als partner van Overbetuwe Beweegt.

Doel	Actie	Doelgroepen
De sport- en beweegdeelname onder mensen met een beperking en chronisch zieken is met minimaal 10% toegenomen.	Er zijn meerjarige afspraken gemaakt met Uniek Sporten die een loketfunctie vervult voor sportvragen en sportadviezen (van mensen met een beperking en verenigingen) en die verenigingen ondersteunt bij het opzetten en realiseren van sport- en beweegaanbod, Er heeft deskundigheidsbevordering, scholing van (technisch) kader en begeleiding plaatsgevonden voor vrijwilligers en mantelzorgers om te leren omgaan met het begeleiden van kwetsbare doelgroepen via cursussen, opleidingen en trajectbegeleiding (minimaal 2 cursussen per jaar). We stimuleren dat sport- en beweegaanbieders hun aanbod voor mensen met een beperking of chronische ziekte vergroten.	Jongeren en volwassenen met een lichamelijke beperking. Jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking. Jongeren en volwassenen met een chronische ziekte.
Alle mensen met een beperking en chronisch zieken zijn bekend met het sport- en beweegaanbod.	Het sport- en beweegaanbod in de gemeente Overbetuwe voor inactieve inwoners en partners is meer zichtbaar, vindbaar en bereikbaar gemaakt via het digitaal platform van Overbetuwe Beweegt en Uniek Sporten, maar ook via andere kanalen/mogelijkheden zoals het gehandicaptenplatform, (speciaal) onderwijs en zorg- en welzijnsinstellingen.	Jongeren en volwassenen met een lichamelijke beperking. Jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking. Jongeren en volwassenen met een chronische ziekte.

Het gemeentelijk beleid biedt maatregelen die alle inwoners in meer of mindere mate stimuleert tot een actieve en gezonde leefstijl. Inwonersgroepen met een achterblijvende sportdeelname of overmatig lichaamsgewicht krijgen extra aandacht.

Doel	Actie	Doelgroepen
De sport- en beweegdeelname onder ouderen is met minimaal 10 % toegenomen.	Het sport- en beweegaanbod voor ouderen is uitgebreid met minimaal 10 nieuwe activiteiten (zoals walking football). Er is een sportkennismaking programma opgezet voor senioren (bijvoorbeeld Sjors Sportief).	Ouderen.
Het aantal valincidenten en/of valangst bij (kwetsbare) ouderen is verminderd.	Er is een valpreventienetwerk opgezet met vertegenwoordigers (fysiotherapeuten) uit minimaal 6 (dorps)kernen die cursussen organiseren voor 65-plussers op het gebied van valpreventie.	Ouderen.
Het overgewichtpercentage onder volwassenen in Overbetuwe is afgenomen.	Professionals in het zorgdomein en sociaal domein zijn op de hoogte van de leefstijlprogramma's (Gecombineerde Leefstijlinterventie) voor volwassenen en weten goed hoe zij moeten doorverwijzen.	Volwassenen met overgewicht (BMI-index > 25).

Special Sport Event

Dit is een tweejaarlijks evenement om inwoners met een beperking te enthousiasmeren om (meer) te gaan sporten en bewegen. Dit gebeurt op Vitaal Sportpark de Pas. De organisatie is in handen van een stichting waaraan SV Spero, SC Elistha, HCOB, vv Gemini, ETV-Tennis, Voetbal+, Uniek Sporten (als platformpartner van Overbetuwe Beweegt) en Driestroom zitting in nemen. Er worden alleen sporten en beweegvormen aangeboden die in de directe omgeving voor de doelgroep beschikbaar zijn.

De gemeente Overbetuwe biedt ruimte voor een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegevenementen die een bijdrage leveren aan de samenleving.

Doel	Actie	Doelgroepen
Vanuit het evenementenbeleid faciliteren wij sport- en beweeg evenementen. Voor kwetsbare doelgroepen is subsidie beschikbaar via de gemeente.	Bestaande succesvolle evenementen, zoals de Nationale Diabetes Challenge, Nationale Sportweek, week voor de gezonde jeugd en het Special Sports Event blijven wij faciliteren.	Alle inwoners van Overbetuwe.
	In 2022 nemen wij deel aan de organisatie van het WK volleybal voor dames. Wij zijn gastgemeente voor het Poolse team en organiseren side-events	Alle inwoners van Overbetuwe.

Nationale sportweek

Jaarlijks vindt in de 3e week van september de Nationale Sportweek plaats in Overbetuwe. Tijdens deze week wordt extra aandacht besteed aan een actieve en gezonde leefstijl van onze inwoners. Dit evenement vindt plaats op het primair en voortgezet onderwijs, bij sportverenigingen en in de openbare ruimte. De aftrap wordt ieder jaar gedaan door de wethouder sport Wijnte Hol, de gemeentelijk JOGG-regisseur en een landelijk ambassadeur van JOGG. Zo was in 2020 Erben Wennemars in Overbetuwe om het startsein te geven. Overbetuwe Beweegt levert een groot aandeel in de uitvoering van het evenement.

3. Sportieve en gezonde jeugd

Ambitie

We willen ervoor zorgen dat een actieve en gezonde leefstijl voor kinderen vanzelfsprekend is. We zetten hierbij in op het vergroten en verbeteren van de sport- en beweegdeelname van kinderen en zetten ook in op gezonde voeding en een actieve leefstijl. We sluiten daarbij aan op het bestaande aanbod dat er is en zetten in op een betere benutting van het lokale netwerk door met onderwijs, kinderopvang, peutercentra, sport- en beweegaanbieders, team Overbetuwe Beweegt en andere partners intersectoraal samen te werken.

De basis voor een sportief, gezond en actief leven wordt gelegd bij kinderen. Ieder kind moet de mogelijkheid hebben om zich sportief en gezond te ontwikkelen. Samen investeren we in een gezonde omgeving waar een gezonde keuze vanzelfsprekend is. Dit om de motoriek van kinderen te verbeteren en overgewicht tegen te gaan. De aanpak van overgewicht van kinderen komt mede tot uiting in de JOGG-aanpak en het Gezond Onderweg!-programma. Bij beiden is het uitgangspunt dat een gezonde leefstijl begint bij een gezonde leefomgeving.

Uitdaging

De beweegvaardigheden van kinderen gaan achteruit. Er zijn kleuters die moeite hebben met het vangen van een bal of met het maken van een koprol. De Integrale Jeugd Rapportage (IJR) van GGD Gelderland-Midden uit 2020 toont aan dat een kwart van de kinderen tussen de 0 en 12 jaar te weinig beweegt. Eén van de oorzaken is dat kinderen meer tijd besteden aan mobiele telefoons, tablets en computers en veel minder buiten spelen. Meer dan de helft van de jongeren in Overbetuwe (1219 jaar) besteedt meer dan 3 uur per dag aan 'schermtijd'. Dit heeft effect op de gezondheid van kinderen en jongeren. 13% van de jongeren van 13-14 jaar in Overbetuwe heeft (ernstig) overgewicht.

Wij zetten ons in om de gezondheid en het beweeggedrag van de jeugd te verbeteren. Hiertoe richten we ons op het stimuleren van een gezonde thuis-, school-, sport- en buurtomgeving van kinderen. Daarbij is betrokkenheid van de ouders van de jeugd nodig. De uitdaging is om bewustwording van het belang van een gezonde leefstijl bij de ouders te realiseren om structurele gedragsverandering te beïnvloeden.

Wat willen we bereiken?

- Jong geleerd, is oud gedaan. De gemeente stimuleert sport en bewegen en een gezonde leefstijl onder de jeugd. We maken hierbij gebruik van de JOGG-aanpak³, waarbij 5 pijlers de basis vormen om een gezonde omgeving voor kinderen te creëren. Het gaat om:
 - o Politiek-bestuurlijk draagvlak,
 - o Publiek-private samenwerking,
 - o Monitoring en evaluatie,
 - o Gedeeld eigenaarschap en
 - o Verbinding preventie en zorg.
- Kinderen uit Overbetuwe voldoen aan de beweegrichtlijn en hebben een gezond gewicht.
- De gemeente faciliteert geen topsport. Wij richten ons wel op talentontwikkeling. Dit doen wij volgens het Gelders Model voor Talentontwikkeling van Topsport Gelderland, waarbij we de stappen 1 t/m 5 faciliteren. Deze stappen zijn:
 1. Door het regelmatig testen en meten van beweegniveau en sportvoorkeur kunnen kinderen op hun eigen niveau worden uitgedaagd en worden doorverwezen naar passend sportaanbod;
 2. Ieder kind krijgt in het beweegonderwijs uitdaging op zijn/haar eigen niveau. Er is ondersteuning beschikbaar voor de (vak)leerkrachten om dit in te richten;
 3. Er worden brede ontwikkelmogelijkheden geboden in de woonomgeving, net als in het onderwijs;
 4. Vanuit school en wijk worden kinderen doorverwezen naar sportomgevingen waar ze plezier hebben, zich competent voelen en zich goed kunnen ontwikkelen. Kennis hierover wordt dus gedeeld;
 5. Vooral bij verenigingen is sprake van een jeugdopleiding waar het kind in zijn/haar ontwikkelfase de kans krijgt zijn/haar eigen talent te ontwikkelen.

Gezonde school

Het OBC Elst (platformpartner Overbetuwe Beweegt) is sinds het schooljaar 2020-2021 officieel erkend als Gezonde School. Deze erkenning is voor de thema's "Voeding" en "Bewegen en Sport". Op het gebied van "Voeding" is er een gezonde schoolkantine, zijn er watertappunten voor koel drinkwater en besteden docenten in de lessen aandacht aan gezonde voeding. Als het gaat om "Bewegen en Sport" biedt de school naast de gymlessen veel extra beweegmomenten aan zoals sportkampen, sporttoernooien en pauzesport.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de tabel zijn bovenstaande doelen meer SMART gemaakt (tijdgebonden door de beleidsperiode tot 2025) en benoemen wij de acties die wij gaan uitvoeren om deze doelen te bereiken.

³ In bijlage 4 is het plan van aanpak JOGG 2021-2023 ter informatie opgenomen.

Watertappunten

In juni 2019 is er een watertappunt geplaatst bij het OBC in Elst. Het OBC had hier budget voor vanuit de subsidie van de gezonde school. Door een watertap stimuleert het OBC het drinken van water en wordt het gebruik van zoete drankjes die suiker- en calorierijk zijn verminderd. Ook is dit beter voor het milieu, aangezien er minder afval is van pakjes en flesjes frisdrank.

Doel	Actie	Doelgroepen
Aantal kinderen en jongeren van 0 tot 19 jaar dat voldoet aan de beweegrichtlijn is toegenomen.	We maken gebruik van de (evidence based) JOGG- aanpak (Gezonde jeugd, gezonde toekomst), die is geïntegreerd binnen Overbetuwe beweegt. We besteden via Sjors Sportief aandacht voor het ontwikkelen van sportieve talenten onder de jeugd, waardoor interesse in sportdeelname (georganiseerd en ongeorganiseerd) wordt aangewakkerd. We blijven inzetten op het geven van leefstijl- en sportstimuleringslessen op het primair en voortgezet onderwijs om het dagelijks in beweging brengen van kinderen te realiseren. Hierin hanteren we de beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad.	Kinderen en jongeren tot 19 jaar.

Week voor de gezonde jeugd

Tijdens de week voor de gezonde jeugd vinden er diverse activiteiten plaats gericht op de doelgroep 0-19 jaar. Samen met de wethouder sport, Wijnte Hol, wordt 'the daily mile' gelopen; een korte hardlooptocht die op dagelijkse basis kan worden uitgevoerd. Daarnaast worden er activiteiten voor peuters georganiseerd in de vorm van 'de gezonde kinderopvang'. De organisatie van dit evenement ligt in handen van Overbetuwe Beweegt.

4. Vitale sport- en beweegaanbieders

Ambitie

Sport- en beweegaanbieders zijn vitaal en toekomstbestendig met voldoende vrijwilligers. De gemeentelijke duiding van een vitale vereniging wordt opgehaald uit de definiëring van het Mulier Instituut. Als het gaat om vitale sport- en beweegaanbieders dan kijkt het Mulier Instituut naar twee hoofditems om te beoordelen of een aanbieder vitaal is. Dit zijn organisatiekracht en maatschappelijke oriëntatie.

Onze sport- en beweegaanbieders zijn een belangrijk onderdeel binnen het sportbeleid. De verenigingen komen steeds meer onder druk te staan. Het is een uitdaging voor verenigingen om leden te behouden, voldoende vrijwilligers te vinden en genoeg inkomsten te verwerven. Daarnaast wordt er steeds meer gevraagd van onze sport- en beweegaanbieders. Dit uit zich in de focus op onder andere vernieuwen, samenwerken, ander aanbod organiseren, veilig sportklimaat, gezonde sportkantine en maatschappelijk ondernemen. Vandaar het belang dat we verenigingen versterken. Dit doen we door de verenigingen individueel en collectief te ondersteunen. Ook commerciële sport- en beweegaanbieders zijn belangrijke partners in ons sportbeleid. Met hen werken wij samen, onder andere via het Lokale Sportakkoord om meer mensen aan het sporten en in beweging te krijgen.

Uitdaging

Overbetuwe kent een rijk sport- en verenigingsleven. Er zijn in de gemeente 117 sport- en beweegaanbieders actief, waarvan dertig procent van de inwoners (landelijk 25%) lid is van een sportvereniging. De vereniging is daarmee een belangrijke aanbieder van sport en bewegen. Toch zijn er verschillende uitdagingen voor sport- en beweegaanbieders.

Bevolkingssamenstelling

De bevolkingssamenstelling van Overbetuwe verandert. Het aantal jongeren neemt af en het aantal ouderen neemt fors toe (bron: Woonagenda Overbetuwe). Dit heeft impact op de sportverenigingen in Overbetuwe. Verenigingen zijn vooral gericht op jeugd en jong volwassenen. Juist deze groepen krimpen de komende jaren flink. Het noodzaakt de verenigingen om na te denken over een passend aanbod voor verschillende doelgroepen.

Individueel sporten

Inwoners van Overbetuwe worden niet automatisch lid van een vereniging. Om te kunnen genieten van sport, cultuur en recreatie zoeken inwoners steeds vaker naar ongeorganiseerde mogelijkheden of via zelf samengestelde groepen. Het aantal inwoners dat sport en beweegt is groeiende, maar de verenigingsdeelname staat onder druk. Dit wordt mede veroorzaakt door de wens om vrij en flexibel onze vrije tijd in te richten.

De verwachtingen veranderen

Er wordt steeds meer kwaliteit, variatie en flexibiliteit gevraagd en mensen zijn bereid hiervoor te betalen.

De uitdaging is om als collectief van sport- en beweegaanbieders beter in staat te zijn om deze gewenste kwaliteit te bieden, ook als het gaat om accommodaties.

Bestuur en organisatie

Door de toenemende druk op vrijwilligers en het besturen van verenigingen verwachten wij dat er nieuwe organisatievormen en nieuwe structuren gaan ontstaan. Wellicht ontstaan er besturen voor meerdere verenigingen of omniverenigingen. Meer samenwerking en meer verbinding tussen organisaties draagt hier positief aan bij.

Vitaal Sportpark de Pas

Wat begon met het vergroten van de veldcapaciteit voor Spero mondde uit in een door de verenigingen en maatschappelijke organisaties gemaakt ontwerp voor het hele sportpark. Hierdoor maken meer verenigingen en organisaties gebruik van het sportpark, werken zij samen en nodigt het sportpark uit tot sporten en bewegen voor alle inwoners. Een bijdrage van provincie Gelderland en een investering van de gemeente maakt dit mogelijk. Blikvangers zijn natuurlijk het grote multicourt en het calisthenics veld. Beide worden al goed gebruikt. Zo is het een plek geworden waar niet alleen verenigingsleden, maar iedereen kan bewegen, sporten en recreëren.

Wat willen we bereiken?

- Alle sportverenigingen zijn vitaal en in staat om een maatschappelijke rol te vervullen. Wanneer verenigingen hierbij belemmeringen ervaren, biedt de gemeente ondersteuning.
- Commerciële sport- en beweegaanbieders stimuleren wij om hun maatschappelijke rol te vervullen.
- Speciale aandacht gaat uit naar werving en behoud van vrijwilligers.
- De gemeente belegt de uitvoering van haar sportbeleid bij partners die onder de noemer Overbetuwe Beweegt naar buiten treden. De positie van Overbetuwe Beweegt wordt verder versterkt mede ten gunste van onze sportinfrastructuur.
- We onderzoeken of een initiatief zoals de Werkpost op sportpark De Pas ook een ondersteuning kan zijn op andere sportparken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de tabel zijn bovenstaande doelen meer SMART gemaakt (tijdgebonden door de beleidsperiode tot 2025) en benoemen wij de acties die wij gaan uitvoeren om deze doelen te bereiken.

Doel	Actie	Doelgroepen
Alle sport- en beweegaanbieders zijn vitaal.we gebruiken hierbij de criteria die het Mulier instituut hanteert. Organisatiekracht: leden, accommodatie, kader, beleid, financiën. Maatschappelijke oriëntatie: maatschappelijk actief en maatschappelijke intentie.	Via Overbetuwe Beweegt ondersteunen wij verenigingen met kennis en ervaring. Onder andere via de verenigingsondersteuner. De Gelderse Sport Federatie (GSF) biedt services aan waar verenigingen gebruik van kunnen maken. Onder andere op het gebied van vrijwilligerswerving, kaderondersteuning, omgaan met ouders, rookvrije accommodatie. Wij bieden die actief aan al onze verenigingen aan. Via het Lokaal Sportakkoord werken verenigingen samen met elkaar en met maatschappelijke organisaties	Sportverenigingen in Overbetuwe.
Overbetuwe Beweegt zet zich in als procesbegeleider, adviseur en/of de verbindende partij om vraag en aanbod aan elkaar te koppelen.	We blijven de rijksbijdrage Brede Combinatieregeling benutten om Overbetuwe Beweegt te financieren. Via het uitvoeringsplan en de beschikking sturen wij op de doelen van het beleid door de inzet van Overbetuwe Beweegt.	Sportverenigingen in Overbetuwe.
Een werkpost biedt ondersteuning voor verenigingen bij het beheer en onderhoud van het sportcomplex.	Bij planvorming voor meer vitale sportparken onderzoeken wij mogelijkheden en behoefte aan de diensten van een werkpost.	Sportverenigingen met een accommodatie.

An aerial photograph of a large sports field, possibly a soccer field, with surrounding greenery and some buildings in the distance. The image is partially covered by a large green rounded rectangle that serves as a background for the text.

5. Duurzame sportinfrastructuur

Ambitie

Om een leven lang te sporten en bewegen is een functionele en duurzame sportinfrastructuur nodig. Onze sportaccommodaties moeten open, toegankelijk, duurzaam, betaalbaar en multifunctioneel zijn. Het gaat niet alleen om sportvelden, sporthallen en clubhuizen, maar ook om de openbare ruimte. Overbetuwe beschikt over een groene omgeving die we beter willen ontsluiten voor recreatief en sportief gebruik. Overal waar men beweegt en sport zijn de voorzieningen op orde.

De openbare ruimte is onze belangrijkste sport- en beweeg faciliteit. Door een beweegvriendelijke openbare ruimte te creëren, zorgen we ervoor dat de inwoners in Overbetuwe duurzaam en gezond kunnen bewegen. Een beweegvriendelijke ruimte begint met een sociaal- en verkeersveilige omgeving.

Uitdaging

Een meerderheid van de sportaccommodaties zijn gebouwd in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw en voldoen niet altijd meer aan de wensen van de gebruikers. De huidige tijd vraagt om accommodaties die duurzaam en functioneel gebouwd zijn en zo optimaal gebruikt worden. We moeten rekening houden met het feit dat de manier waarop we sporten is veranderd. Steeds meer mensen sporten en bewegen in de openbare ruimte, zoals wandelen, fietsen, hardlopen of fitness in het park. De uitdaging is om een gezonde omgeving te creëren om in te sporten en bewegen voor onze inwoners.

Om deze uitdaging beleidsmatig aan te gaan met het sport- en beweegbeleid zijn doelen en bijbehorende actiepunten opgesteld op het gebied van tarieven, accommodatiezaken, sportparkvitaliteit, duurzaamheid en openbare ruimte.

5.1 Tarieven

Uit de Visie op Vastgoed komt onderstaand uitgangspunt over de tarievenstructuur.

Wat willen we bereiken?

- Er moet een duidelijke en eenduidige relatie komen tussen de kosten die de gemeente maakt voor haar maatschappelijk vastgoed en de tarieven en de huurprijzen die huurders en gebruikers gaan betalen. Om een beter inzicht in de huidige tarievenstructuur te krijgen zijn wij in 2020 gestart met het uitwerken van een model van kosten gerelateerde prijzen.
- Dagelijks veldonderhoud van voetbalverenigingen gebeurt deels door verenigingen zelf en deels door de gemeente. Wanneer verenigingen het onderhoud in eigen beheer uitvoeren ontvangen zij hiervoor een vergoeding. Deze vergoeding stellen wij jaarlijks opnieuw vast uitgaande (indexatie) van benodigde werkzaamheden.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de tabel zijn bovenstaande doelen meer SMART gemaakt (tijdgebonden door de beleidsperiode tot 2025) en benoemen wij de acties die wij gaan uitvoeren om deze doelen te bereiken.

Doel	Actie	Doelgroepen
Meer inzicht in kosten, inkomsten en (maatschappelijke) baten.	Wij onderzoeken een nieuwe tarievenstructuur. In Q3 van 2021 bieden wij dit aan de gemeenteraad aan waardoor in 2022 het nieuwe beleid in kan gaan.	Alle huurders en gebruikers van gemeentelijk vastgoed.
Een actuele kostendekkende vergoeding voor het veldonderhoud vaststellen.	Op basis van de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen berekenen wij een passende vergoeding voor die verenigingen die het onderhoud zelf uitvoeren.	Buitensportverenigingen.

5.2 Binnensportaccommodaties

Wat willen we bereiken?

- Er komt een gemeentebreed onderzoek naar de behoefte aan binnensportaccommodaties;
- Wij willen de kwaliteit van de gemeentelijke sportaccommodaties minimaal op het huidige niveau te handhaven en zoveel mogelijk verbeteringen te realiseren bij renovaties of nieuwbouw;
- Toepassen van het Heterens-model in binnensportvoorzieningen; de gemeente is verantwoordelijk voor onderhoud en exploitatie. De pachter is verantwoordelijk voor het beheer (zoals schoonmaak, openen/sluiten) en krijgt hiervoor een vergoeding.
- Voor de inventaris van de binnensport hanteren we de lijst van de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO);
- De sportinventaris laten wij twee keer per jaar keuren. Wij hebben een werkwijze voor de vervanging van afgekeurde inventaris;
- Voor het gebruik van de losse sportinventaris maken we gebruiksregels.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de tabellen zijn bovenstaande doelen meer SMART gemaakt (tijdgebonden door de beleidsperiode tot 2025) en benoemen wij de acties die wij gaan uitvoeren om deze doelen te bereiken.

Doel	Actie	Doelgroepen
Voldoende capaciteit voor binnensport creëren rekening houdend met demografische en andere ontwikkelingen.	Een gemeentebreed onderzoek naar decapaciteit aan binnensport analoog aan het onderzoek in Elst naar aanleiding van de nieuwbouw voor De Helster.	Binnensportverenigingen.
Duidelijkheid en eenduidigheid in regels voor exploitatie van gemeentelijke multifunctionele accommodaties (MFC).	Bij ieder nieuw MFC of nieuw af te sluiten huurovereenkomst passen wij het Heterens Model toe.	Beheerders MFC's.
Een passende inventaris van (sport) materialen voor alle binnensportaccommodaties.	Wij stellen een inventarislijst op conform de adviezen van de KVLO. De inventaris laten wij twee keer per jaar keuren. Met huurders maken wij afspraken over het gebruik van deze sportinventaris.	Binnensportverenigingen, scholen en andere gebruikers van onze accommodaties.

Heterens Model

In de Visie op Vastgoed (2018) is besloten dat de gemeente bij beheer en exploitatie van MFC's en sportzalen wil werken volgens het zogenoemde 'Heterens Model'. Hierbij is de gemeente verantwoordelijk voor onderhoud, verhuur en exploitatie. De pachter is verantwoordelijk voor het beheer (zoals schoonmaak, openen/sluiten) en krijgt hiervoor een vergoeding. Bij de twee nieuwe MFC's in Valburg en Herveld die de gemeente in 2021 gaat opleveren is het gelukt om via het Heterens Model te gaan werken.

5.3 Buitensportaccommodaties

Wat willen we bereiken?

- De gemeente is voor voetbal, korfbal en hockey verantwoordelijk voor de realisatie en groot onderhoud van de basisfaciliteiten zoals velden en kleedkamers.
- Bij het onderhoud van de velden kunnen verenigingen slechts beperkt worden ingeschakeld: capaciteit en expertise van vrijwilligers is, zeker op de langere termijn, beperkt. Wij onderzoeken, met de verenigingen samen, in hoeverre buitensportverenigingen nog zelf in staat zijn de velden op een kwalitatief goede en efficiënte wijze te onderhouden.
- Voor buitensportaccommodaties is het uitgangspunt dat de verenigingen verantwoordelijk zijn voor de verblijfsaccommodatie.
- Voor het aantal sportaccommodaties (en velden) gaan wij uit van de planningsnormen van NOC*NSF en daaraan gelieerde sportbonden.
- Alle tennisverenigingen zijn geprivatiseerd en zelfredzaam. Bij uitbreiding of verplaatsing van banen is de gemeente eigenaar van de grond en de vereniging eigenaar van de banen. De gemeente verpacht de grond aan de tennisvereniging.
- Wij harmoniseren de overeenkomsten met tennisverenigingen. Opstalovereenkomsten zetten wij na afloop om in een pachtovereenkomst.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de tabel zijn bovenstaande doelen meer SMART gemaakt (tijdgebonden door de beleidsperiode tot 2025) en benoemen wij de acties die wij gaan uitvoeren om deze doelen te bereiken.

Kunstgras korfbalvelden bij het HPC in Zetten (samenwerking Gemeente, School en Korfbalvereniging)

In 2020 zijn bij het Hendrik Pierson College (HPC) in Zetten twee kunstgras korfbalvelden aangelegd. Deze velden zijn tot stand gekomen door een samenwerking tussen het HPC, de gemeente en korfbalvereniging Zetten '99. Het HPC heeft mede gezorgd voor de aanbesteding, terwijl de gemeente budgetten beschikbaar heeft gesteld. De korfbalvereniging voert het dagelijks onderhoud uit. Dit alles om sport- en beweegonderwijs voor het HPC op een kunstgrasveld mogelijk te maken.

Doel	Actie	Doelgroepen
Voldoende veld- en kleedkamer-capaciteit. Voor voetbal, korfbal en hockey.	Jaarlijks toetsen de capaciteit waarbij wij de planningsnormen van NOC*NSF hanteren.	Voetbal-, hockey- en korfbalverenigingen.
Tennisverenigingen kunnen tegen een redelijke vergoeding gebruik maken van gemeentelijke grond. Zo houden wij de kosten voor de vereniging beperkt.	Alle opstalovereenkomsten zetten wij na afloop om in pachtovereenkomsten waarbij wij een vast tarief per baan rekenen dat wij jaarlijks indexeren. (2015=100).	Tennisverenigingen.

5.4 Vitale Sportparken

Wat willen we bereiken?

- We verkennen en benutten de mogelijkheden om sportparken door te ontwikkelen tot een Vitaal Sportpark.

De gemeente Overbetuwe is in nauwe samenwerking met sportverenigingen en andere betrokken partijen eind 2017 aan de slag gegaan met sportpark de Pas in Elst. Wat begon met een capaciteitsvraagstuk bij de voetbal en de strategische aankoop van een aangrenzend groenperceel (boomgaard) is uitgemond in een Vitaal Sportpark de Pas.

Een Vitaal sportpark kwam voort uit het sportstimuleringsprogramma van de provincie Gelderland en wordt gekenmerkt door:

- 1) functiemenging;
- 2) ruimtelijke integratie;
- 3) goede sportieve en maatschappelijke benutting;
- 4) openheid en;
- 5) bestuurlijke vitaliteit.

Zo kunnen sportparken een sleutelrol blijven vervullen in de lokale sport en maatschappelijke infrastructuur, niet alleen fysiek maar zeker ook organisatorisch en programmatisch.

Het succes van Vitaal sportpark de Pas leidde in juli 2018 tot een motie waarin werd opgeroepen tot een nader onderzoek naar de mogelijkheden op andere gemeentelijke sportparken.

Dit onderzoek is uitgevoerd en geeft antwoord op de vraag: “Wat zijn de mogelijkheden voor doorontwikkeling tot Vitaal Sportpark op de overige sportparken in Overbetuwe?”.

Om een goed beeld te krijgen van de mogelijkheden tot doorontwikkeling van de verschillende sportparken is een documentenanalyse uitgevoerd, is voor ieder sportpark de locatie ter plekke geanalyseerd en is er een gezamenlijk overleg geweest met de sportverenigingen en soms ook dorpsraad of het dorpsplatform. Op deze wijze zijn zeven sportparken getoetst tegen de vijf kenmerken van een vitaal sportpark. Zowel sportpark Bretagne in Heteren als het sportpark in Driel bieden kansen om invulling te kunnen geven aan alle vijf de kenmerken. Deze zijn hieronder beschreven. Het volledige rapport met ook de beschrijving van de andere sportparken is te vinden in bijlage 2.

Sportpark Bretagne, Heteren

Met de clustering van voetbalvereniging SDOO en de Heterense Tennisvereniging op sportpark Bretagne wordt het sportpark kansrijk om zich door te ontwikkelen tot een Vitaal Sportpark wanneer aanvullend de volgende maatregelen kunnen worden getroffen: a) een fiets- en wandelroute van het sportpark naar het dorp om het sportpark ‘dichterbij’ te brengen, b) toevoeging van openbaar toegankelijk voorzieningen zoals een multicourt, bootcamp of calisthenics en c) een verdere verruiming van functies op het sportpark.

Sportpark Driel, Driel

Sportpark Driel is kansrijk om zich door te ontwikkelen tot een Vitaal Sportpark. Het voorstel tot realisatie van een multicourt gepositioneerd tussen de beide sportverenigingen heeft de potentie om een meer samenhang en samenwerking te realiseren op het sportpark. Bovendien verkrijgt het sportpark hiermee een waardevolle openbare functie. Een functie die tevens kan worden versterkt door de al aanwezige jongeren op het sportpark en komst van de basisschool naar het sportpark. De veilige bereikbaarheid van het sportpark en het gebrek aan zichtbaarheid vormen hierbij aandachtspunten. Mogelijk kan dit worden opgepakt in samenhang met de ambitie om te komen tot één centrale ingang.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de tabellen zijn bovenstaande doelen meer SMART gemaakt (tijdgebonden door de beleidsperiode tot 2025) en benoemen wij de acties die wij gaan uitvoeren om deze doelen te bereiken.

Doel	Actie	Doelgroepen
Betere (maatschappelijke) benutting van buitensport accommodaties in Overbetuwe.	De mogelijkheden voor een Vitaal Sportpark in Driel in samenwerking met onder andere RKSVDriel, TV De Stuw en Dorpsplatform SamenDriel uitwerken tot een plan. De mogelijkheden voor een verhuizing van de Heterense Tennis Vereniging naar sportpark Bretagne onderzoeken. Bij ingrepen bij andere sportparken de kansen uit het onderzoeksrapport benutten.	Gebruikers van sportcomplexen in Overbetuwe.

5.5 Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

- In januari 2020 is onder andere door de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) de Routekaart verduurzamen sport ondertekend. Wij conformeren ons hier aan. Belangrijke ambities uit dit akkoord zijn:
 - Alle sportaccommodaties CO2-arm;
 - Geen gewasbeschermingsmiddelen;
 - Gebruik circulaire materialen;
 - Klimaat adaptieve sportomgeving.
- Sportaccommodaties in gemeentelijk eigendom moeten voldoen aan de bredere gemeentelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. De basis hiervoor is vastgelegd in Duurzame Meerjaren Onderhoudsplannen (DM-

JOP) per accommodatie.

- Verenigingen stimuleren wij tot, en ondersteunen wij bij het verduurzamen van de accommodaties waarvan zij eigenaar zijn. Onder andere met kennis van het subsidiebureau en duurzaamheidsleningen.
- De gemeente Overbetuwe stimuleert en faciliteert samenwerking van verenigingen bij het verduurzamen van hun accommodaties.
- Verhoging van de bezettingsgraad en bestrijding van leegstand door multifunctionaliteit is ook een middel om meer duurzaamheid te bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de tabel zijn bovenstaande doelen meer SMART gemaakt (tijdgebonden door de beleidsperiode tot 2025) en benoemen wij de acties die wij gaan uitvoeren om deze doelen te bereiken.

Doel	Actie	Doelgroepen
Besparing op energiekosten en bijdragen aan milieu-ambities van de gemeente.	Uitvoeren van de duurzame meerjar- en onderhoudsplannen.	Alle gebruikers gemeentelijke sport-accommodaties.
Verduurzamen van de accommodaties van verenigingen.	Vanuit het Lokaal Sportakkoord zoeken wij de samenwerking met verenigingen. Wij benaderen de verenigingen actief om met hen plannen te maken voor duurzame energieopwekking, energiebesparing en andere duurzaamheidsmaatregelen. Wij ondersteunen hen met kennis en duurzaamheidsleningen en onderzoeken mogelijkheden voor subsidies.	Verenigingen met een eigen gebouw.
De meest duurzame energie is die energie die je niet op hoeft te wekken. Daarom bouwen en onderhouden wij voorzieningen op maat, met een hoge bezettingsgraad waardoor benutting optimaal is.	Leidraad voor (bouw van) voorzieningen is de visie op vastgoed. Van hieruit kijken wij kritisch naar de behoefte en noodzaak van voorzieningen.	Alle gebruikers gemeentelijke sport-accommodaties.

5.6 Openbare Ruimte

Wat willen we bereiken?

De inrichting van de leefomgeving moet ertoe uitnodigen dat mensen meer bewegen, minder stress ervaren, elkaar kunnen ontmoeten en kunnen participeren in de maatschappij. In onze omgevingsvisie staat het volgende: *“Door kwalitatief groen in de kernen te behouden en toe te voegen, werken we aan meer klimaatbestendige dorpen en verbeteren we de leefomgeving en de natuurlijke diversiteit. Ook proberen we met een andere inrichting van de ruimte gezond gedrag te bevorderen en bij te dragen aan een betere leefkwaliteit.”* Dit is verwerkt in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte.

In de gehele openbare ruimte komt meer aandacht voor Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS). Voor de invulling van het Sporten en Bewegen bundelen het speelbeleid en het sportbeleid de krachten.

In de COVID-19-crisis zijn we meer aangewezen op onze directe woonomgeving. Veel mensen ontdekken hoe belangrijk een veilige, sociale, groene en toegankelijke woonomgeving is. We ervaren door het coronavirus het belang van sociale ontmoeting in de openbare ruimte. Hoe kan onze directe omgeving ontmoeting met anderen blijvend faciliteren? Het vraagt een publieke ruimte en de juiste voorzieningen die hiertoe uitnodigen, voor iedereen. (Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte)

Om een beweegvriendelijke openbare ruimte concreet te maken wij gebruik van een [Model](#) dat het Kenniscentrum Sport en Bewegen ontwikkelde.

Dit model gaat uit van drie [categorieën](#) en biedt veel instrumenten en praktische tips. De categorieën zijn:

1. Hardware; dit is de fysieke infrastructuur voor sport en bewegen;
 - Sportaccommodaties
 - Speeltuinen, schoolpleinen
 - Openbare Groene ruimte
 - Routes en paden
 - Toeristische- en recreatieve natuurgebieden
2. Software; activiteiten, begeleiding en communicatie
 - Sportaanbod, interventies, evenementen
 - Buurtsportcoaches, jongeren en ouderenwerk
 - Voorlichting en campagnes
3. Orgware: de organisatieprocessen achter het sport en beweegaanbod
 - Samenwerking, participatie, lokaal en regionaal
 - Onderhoud, beheer, financiën
 - Beleid en organisatie

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel	Actie	Doelgroepen
Een openbare ruimte die sport en bewegen stimuleert.	De behoefte om buiten te sporten groeit. Als gemeente faciliteren we dat door openbare sport- en speelaanleidingen te maken en beweegroutes aan te leggen vanuit de woonwijken die in verbinding staan met het buitengebied. Bewonersinitiatieven die sporten en bewegen in de openbare ruimte stimuleren ondersteunen wij via de regeling Overbetuwe Doet en het uitvoeringsbudget van het Lokale Sportakkoord. Wij gaan in meer dorpen een calisthenics veld aanleggen. Daar waar mogelijk koppelen wij dit aan de realisatie van meer Vitale sportparken. Op bedrijventerreinen verbeteren we de faciliteiten om te wandelen via (informele) wandelpaden. Mede vanuit het nieuwe speelbeleid werken wij aan een goede hoofdstructuur voor bewegen en sporten. Naast open sportparken werken wij ook aan sport- en beweegroutes. We werken aan inclusieve openbare ruimten door ouderen en mensen met een handicap te faciliteren via ontmoetingsplekken, voldoende zitplekken langs belangrijke wandelroutes en met veilige en comfortabele wandelpaden. Een beweegvriendelijke buitenruimte begint met sociale en fysieke veiligheid. Beide zijn belangrijke uitgangspunten bij (her)inrichting van onze openbare ruimte.	Alle inwoners en bezoekers van de gemeente Overbetuwe.

6. Wat mag het kosten?

In de programmabegroting zijn bij het programma Cultuur, Sport en Recreatie twee taakvelden opgenomen ten aanzien van sport; 5.1 Sportbeleid en activering en 5.2 Sportaccommodaties. De budgetten die de sportnota raken zijn in dit hoofdstuk opgenomen.

5.1 Sportbeleid en activering	2021	2022	2023	2024
Loonkosten	€ 49.878,-	€ 49.878,-	€ 49.878,-	€ 49.878,-
Stimuleren sporten met een beperking	€ 5000,-	€ 5000,-	€ 5000,-	€ 5000,-
Communicatie	€ 5000,-	€ 5000,-	€ 5000,-	€ 5000,-
Overbetuwe Beweegt*	€ 387.581,-	€ 387.581,-	€ 387.581,-	€ 387.581,-
Sportakkoord (voor de periode 2020-2022)	€ 60.000,-**	€ 30.000,-		
Totaal	€ 507.459,-	€ 477.459,-	€ 447.459,-	€ 447.459,-

* Het budget voor Overbetuwe Beweegt is opgebouwd uit een Rijksregeling (€ 237.163,-), een gemeentelijk budget (€ 150.418,-) en een bijdrage van de partners van Overbetuwe Beweegt (de overige 30% van de cofinanciering; rijksregeling en gemeentelijk budget is in totaal 70% van het beschikbare budget voor Overbetuwe Beweegt).

**Het uitvoeringsbudget voor het sportakkoord is in 2021 verdubbeld vanwege de Rijksregeling (Corona) Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl.

5.2 Sportaccommodaties	2021	2022	2023	2024
Loonkosten	€ 770.630,-	€ 770.630,-	€ 770.630,-	€ 770.630,-
Binnensportaccommodaties*	€ 303.713,-	€ 314.798,-	€ 471.505,-	€ 323.950,-
Buitensportaccommodaties	€ 537.453,-	€ 541.271,-	€ 542.046,-	€ 542.924,-
Totaal**	€ 1.611.796,-	€ 1.626.699,-	€ 1.784.181,-	€ 1.637.504,-

* In deze bedragen zijn de gevolgen verwerkt van het in 2026 activeren van de investering voor de multifunctionele sportaccommodatie in Elst zoals opgenomen in de Kadernota 2022.

**Dit bedrag is het netto resultaat van alle kosten die wij maken aan sportaccommodaties (±2.7 miljoen) en de baten van huurinkomsten (±1.1 miljoen).

Zoals eerder gesteld is deze beleidsnota een integrale nota. Sporten en bewegen heeft veel raakvlakken met andere beleidsterreinen. Ook daar zijn budgetten te vinden die direct of indirect bijdragen aan sporten en bewegen. Het is ondoenlijk al deze budgetten hier te benoemen. Een enkel ander budget verdient nog wel een speciale vermelding.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2021	2022	2023	2024
Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst, JOGG (voorheen Jongeren Op Gezond Gewicht).	€ 35.000,-	€ 35.000,-	€ 35.000,-	€ 35.000,-

Vanuit de acties in deze beleidsnota zijn er enkele die extra budget vragen. Gezien de financiële situatie van de gemeente op het moment van het opstellen van dit beleid is het niet realistisch op korte termijn hiervoor geld vrij te maken. Zeker niet wanneer hier geen vastomlijnd plan voor gereed is. Dit zullen we daarom eerst ontwikkelen voordat hiervoor een voorstel gedaan kan worden. De acties betreffen:

- Onderzoek capaciteit binnensport hele gemeente,
- Vitale Sportparken Driel en Heteren,
- Meer calisthenics velden in de gemeente,
- Ingrepen in de openbare ruimte,
- Deelname aan de Monitor Sport en Gemeenten van de Vereniging Sport en Gemeenten.

7. Uitvoering en evaluatie

De omslag van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving is nog steeds in volle gang. Op lokaal niveau maakt de gemeente steeds meer ruimte voor initiatieven van inwoners, buurten, verenigingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Uitvoering van het sport- en beweegbeleid verloopt volgens de rollen die wij innemen vanuit de Visie op de interactie met de samenleving. Voor ons zijn, afhankelijk van het type eigenaarschap, vooral de rollen samenwerken, faciliteren en ondersteunen weggelegd.

Samenwerken

Er zijn veel voorzieningen, verenigingen, activiteiten en programma's. De gemeente wil de samenwerking tussen alle betrokken partijen vergroten. Denk aan verbinding van maatschappelijke organisaties met verenigingen om specifieke doelgroepen te bereiken, samenwerking tussen verenigingen en aanbieders onderling, of het verbinden van zorg en sport.

Vanuit het Lokale Sportakkoord werken wij samen met onderwijs en maatschappelijke organisaties, commerciële sport- en beweegaanbieders en sportverenigingen aan de doelen uit dit akkoord. Naast de actieve organisaties in de werkgroepen houden wij voor ogen dat dat opbrengsten van deze samenwerking ook ten goede komt aan alle sport- en beweegaanbieders.

Ondersteunen

Overbetuwe Beweegt⁴ is de uitvoeringsorganisatie van ons sport- en beweegbeleid. Overbetuwe Beweegt neemt meerdere rollen aan maar past het best bij de ondersteunende rol. Zij ondersteunt verenigingen bij hun taken met deskundigheidsbevordering, bemiddeling en informatie. Zij biedt sport- en beweegprogramma's aan doelgroepen aan die een extra zetje nodig hebben zoals kinderen, mensen met een beperking, mensen met een lage sociaal economische status en senioren. Ook geeft zij informatie over het belang van een gezonde leefstijl aan scholen en sportverenigingen (gezonde kantine).

⁴ In bijlage 3 is ter informatie het jaarverslag van Overbetuwe Beweegt over het jaar 2020 opgenomen.

Faciliteren

Wij faciliteren door sportvoorzieningen in stand te houden en op meer indirecte wijze kennis en capaciteit beschikbaar te stellen. Een beweegvriendelijke openbare ruimte faciliteert dagelijkse ommetjes en het gebruik van de fiets voor korte afstanden. En het gebruik van de openbare ruimte als sportfaciliteit voor onder andere hardlopen, wielrennen, skeeleren en bootcampen. Via het subsidie- en tarievenbeleid houden wij sporten en bewegen betaalbaar voor iedereen. Ook via regelgeving, bijvoorbeeld door aanpassing van bestemmingsplannen, of verlenen van vergunningen voor evenementen maken wij sporten en bewegen mogelijk.

Overbetuwe Beweegt

Overbetuwe Beweegt is een samenwerkingsverband van zes lokale organisaties met als doel om sport, bewegen en een gezonde leefstijl te stimuleren onder alle inwoners van de gemeente Overbetuwe. Overbetuwe Beweegt is de grootste en belangrijkste uitvoeringspartner van het gemeentelijk sportbeleid.

De platformpartners zijn:

- Stichting Forte Welzijn;
- Reflex Fysiotherapie;
- De Onderwijsspecialisten (Uniek Sporten);
- Stichting Peutercentra Overbetuwe;
- Kinderopvang Skar, in een samenwerkingsverband met Stichting Wonderwijs (PO);
- Overbetuwe College Elst.

De rol- en taakverdeling tussen gemeente en Overbetuwe Beweegt is als volgt:

Gemeente Overbetuwe

- Maakt beleid en stuurt Overbetuwe Beweegt via het verstrekken van een subsidie.
- Bewaakt de subsidieafspraken. Overbetuwe Beweegt verantwoordt zich over de gemaakte prestatieafspraken.
- Is verantwoordelijk voor het vaststellen van ambities en uitgangspunten ten aanzien van het sportbeleid. Wanneer mogelijk worden streefcijfers en percentages benoemd in de uitgangspunten.
- Is verantwoordelijk om een bruikbaar monitoringssysteem voor Overbetuwe Beweegt aan te dragen (ontwikkeling in samenwerking met de coördinator Overbetuwe Beweegt).
- Legt interne verbindingen tussen de verschillende beleidsterreinen en is interne 'ambassadeur' van Overbetuwe Beweegt.
- Draagt zorg voor het aanstellen van de communicatiemedewerker Overbetuwe Beweegt

Coördinator Overbetuwe Beweegt

- Bewaakt de afstemming tussen uitvoeringspartners en relevante partijen.
- Coördineert en ondersteunt de activiteiten van de uitvoeringspartners.
- Voert de dagelijkse inhoudelijke begeleiding van de uitvoeringspartners.

- Bouwt een relevant netwerk en onderhoudt deze, in ieder geval met de partners genoemd in deze subsidieaanvraag.
- Coördineert stagiaires en stageplaatsen. Maakt afspraken met opleidingsinstituten.
- Evalueert projecten en activiteiten.
- Draagt zorg voor zichtbaarheid en profilering van Overbetuwe Beweegt.
- Draagt zorg dat de activiteiten en werkzaamheden die worden uitgevoerd door de verschillende uitvoeringspartners leiden tot de gewenste output.
- Legt verantwoording af aan de gemeente op basis van prestatieafspraken.

Om de ambities en doelen per thema te halen analyseren we de rol en positie van Overbetuwe Beweegt voor de toekomst. De uitgangspunten voor de toekomstige rol van Overbetuwe Beweegt zijn:

- Overbetuwe Beweegt heeft een verstevigde positie in de sportinfrastructuur;
- Overbetuwe Beweegt heeft een verbindende en activerende rol in de samenleving;
- Overbetuwe Beweegt is herkenbaar, vindbaar en toegankelijk.

Monitoring en evaluatie

Het doel van het monitoren en evalueren van de uitvoering van ons sport- en beweegbeleid is om inzichtelijk te maken wat onze inspanningen opleveren en hoe wij presteren ten opzichte van andere gemeenten. Hiervoor worden voornamelijk de gemeentelijke monitor van het Sociaal Domein, de monitoren van de GGD en de [Monitor Sport en Gemeenten](#) van de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) aangewend. De monitor van de GGD voor volwassenen verschijnt eens in de vier jaar in de vorm van een volwassenen- en ouderenmonitor. Voor jeugd vindt deze jaarlijks plaats in de vorm van een Integrale Jeugdrapportage (IJR). In de onderstaande tabel is te vinden hoe wij in de aankomende vijf jaar via de monitoren van de GGD de actieve en gezonde leefstijl van onze inwoners gaan volgen. De cijfers van 2024 gebruiken wij voor de evaluatie in 2025.

Indicator	Bron	Overbetuwe (jaartal)	Regio Geld. midden (jaartal)	Thema
Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijn	GGD	61% (2016)	61% (2016)	Iedereen doet mee
Percentage ouderen dat voldoet aan de beweegrichtlijn ¹	GGD	69% (2016)	72% (2016)	Iedereen doet mee
Percentage mensen met een beperking dat één tot twee keer per week sport	Uniek Sporten!	44% (2017)	-	Iedereen doet mee
Percentage kinderen (0-12 jr.) dat voldoet aan de beweegrichtlijn	GGD	75% (2017)	77% (2017)	Gezonde en sportieve jeugd
Percentage jongeren (12-19) dat voldoet aan de beweegrichtlijn ²	GGD	25% (2019)	21% (2019)	Gezonde en sportieve jeugd
Percentage jongeren (12-19) dat voldoet aan de beweegrichtlijn ²	GGD	25% (2019)	21% (2019)	Gezonde en sportieve jeugd

De Monitor Sport en Gemeenten van de VSG maakt, net als de IJR van de GGD, op jaarlijkse basis inzichtelijk wat de kwantitatieve resultaten van de uitvoering van het gemeentelijk sport- en beweegbeleid zijn. Bovendien stelt deze online monitoringsplatform ons de mogelijkheid om onze resultaten te vergelijken met andere gemeenten. Binnen de Monitor Sport en Gemeenten worden gegevens verzameld over een vijftiental kernindicatoren, dat betrekking heeft op de thema's Accommodatie en Ruimten, Sport, bewegen en gezondheid en financiering van sport. Daartoe wordt een veelheid aan gegevens geïmporteerd vanuit externe databronnen die beschikbaar zijn en dit vullen wij aan met gegevens uit onze eigen administratie. Voorbeelden van kernindicatoren zijn sportdeelname, percentage lidmaatschap sportbond en bezuinigingen en investeringen ten aanzien van sport. Deze rapportage delen wij jaarlijks met de gemeenteraad en alle inwoners.

⁵ Volwassenen voldoen aan de beweegrichtlijnen wanneer zij verspreidt over de week minimaal 150 minuten matig of zwaar intensief bewegen en minimaal twee keer per week spier- en botversterkende activiteiten doen (bron: GGD, 2017).

⁶ Volgens de beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad hebben basisschoolkinderen elke dag minimaal een uur matig of zwaar intensieve beweging nodig om gezond te blijven.

Eerder in deze sport- en beweegnota, in de paragraaf 'Landelijke trends en ontwikkelingen', is in grote lijnen geschetst hoe het gaat met het sporten en bewegen in Nederland in de afgelopen jaren en welke trend dit voor de toekomst laat zien. Het valt dan ook niet mee om op lokaal niveau grote invloed uit te oefenen op deze indicatoren. Maatschappelijke trends en sociaal economische factoren hebben een grote(re) impact dan ingrepen op lokaal niveau. Het samenspel van alle overheden stuurt deze indicatoren bij, net als de meer ongreepbare maatschappelijke ontwikkelingen. Of het lokale sport- en beweegbeleid succesvol is kunnen wij lastig afleiden uit veranderende percentages op de indicatoren. Het geeft ons wel een beeld van waar Overbetuwe staat en wie onze belangrijke doelgroepen zijn.

